

INNSPEL/ KOMMENTARER - 10.09.2026 Sondof Rabbe

SAMANDRAG

På 1960-talet var Røldal gjennom ei enorm forandring, med kommunesamanslåing, vegutbygging og ei brutal kraftutbygging. Røldal Suldal kraft har gjort gigantiske inngrep i Røldal. Det er i desse utbyggingane lagt øyde meir enn 12 kvadratkilometer, i all hovedsak i dei mest produktive områda i dalføra. I Valdalen vart 6.000 dekar sett under vatn, av desse var 640 dekar dyrka mark. Meir enn 100 bygningar forsvant, og ein heil stølskultur med det.

Det finst ikkje ei elv i Røldal som renn naturleg, alt er bygd ut. Me har tre store, sterkt regulerte vannmagasin i nærområdet, elvar og fossar er tørrlagde. Det er på tide å retta opp ein del av overgrepa som er skjedd, gjennom ein grundig Vilkårsrevisjon. Røldal må få sin rettmessige del av verdiane, og ikkje berre få enorme skader og ulemper til evig tid.

Eit enormt steindeponi sentralt i bygda vil vera eit brutalt, irreversibelt inngrep.

Røldal må ikkje bli eit eksperimentområde for pumpekraft, som einsidig er basert på effekt og profitt, der total produsert kraftmengde vil gå ned i høve til produksjonen i dag.

Av Norge sin kraftproduksjon går omlag halvparten til oppvarming og kjøling av bygningar, (75 TWh av 150 TWh). Det er gjort overslag som viser at ein ved å nytta bergvarme kan produsera minst 30 TWh, som kan frigjera tilsvarande elektrisk energi til andre forhold.

Dette ville frigjera kapasitet på linjenett, og gje mindre press på vår natur.

Planlagt utbygging i Røldal vil gje mindre produsert energi, men vera til enorm, ubotelig skade til evig tid. Heile saka er prega av hemmelegghald, svært mangelfulle og overfladiske utgreiingar, og uforståelig udemokratiske prosessar.

Røldal må få sitt rettmessige eigarskap, i tråd med samfunnskontrakten frå 1962.

Alle planar om pumpekraftverk må leggjast vekk, Røldal skal ikkje ofrast på effektgudens alter. Det må gjennomførast ein seriøs Vilkårrevisjon, basert på respekt for lokalsamfunn og fellesskap, og på eit miljøansvarlig og humanistisk menneskesyn!

Rapporten «Tilleggsvurderinger miljø og samfunn II» er eit dystopisk og provoserande dokument, mine kommentarer er i kursiv, referert til sidetal i rapporten.

Rapport	Kommentarer
1 – side 2 Røldalsvatnet vil få vesentlig meir pumping og turbinering.	<i>Det er ikkje opplyst kor mykje døgnvariasjon det vil bli. Vi kan anta at døgnvariasjon kan bli 2 – 3 meter.</i>
2 – side 2 Deponi Røldalsvatnet – auke frå 450.000 m3 til 530.000 m3	<i>Dette er eit svært grovt og brutalt inngrep i terreng og landskap, kfr. eige notat til slutt.</i>

3- side 2 For Røldalsvatnet er det for ulike fagtema fastsett ubetydelig, middels og noe negativ konsekvens.	<i>Nedtapping 17 meter, og døgnvariasjon på 2 – 3 meter er svært negativ konsekvens. Tabellane om konsekvenser er lite forståelige og subjektive, og uttrykkjer ei gjennomført bagatellisering av grove inngrep.</i>
4 – side 3 Redusert arealinngrep på Votna.	<i>Dette er vel det einaste positive elementet for vestre vassdrag i revidert søknad.</i>
5 – side 6 Endra søknad er delvis begrunna med bekymring frå ålmenta om magasin-manøvrering i Valdalen.	<i>Tilkomst til Valdalen blir i alle fall anerkjent som eit viktig tema.</i>
6 – side 6 Justerte planar vil medføre ubetydelige endringer i magasininfylling på Votna.	<i>Formuleringane i rapporten er svært vage, her har mange oppfatta at bortfall av Novle 2 medfører betring for villrein, slik HF har framstilt det i artikkel 15.06.26: – Har lyttet <u>Ifølge Lyse vil også den nye løsningen redusere naturinngrepene, styrke hensynet til villrein og øker samtidig kommunenes inntekter og kraftverkets effekt og samfunnsnytte</u> Bortfall av Novle 2 har ingen samanheng med forholda for villrein på Votna!</i>
7 – side 7 Her står det at deponiet sitt fotavtrykk ikkje blir endra.	<i>Med 18 % auke i volum, betyr det at deponiet blir høgare i landskapet?</i>
8 – side 8 Vannføringer – det vil ikke bli vesentlige endringer i vannføringsforholdene....	<i>Korleis er dette tenkt i forhold til Vilårsrevisjon med krav om miljøforbetring, minstevassføring, økologi m.m. – jfr. Vassforskrifta.</i>
9 – side 9 Votna – her blir det fortalt at revidert prosjekt gjev ubetydelig forskjell mot tidlegare søknad.	<i>Dette er ein språkbruk som bagatelliserer konsekvensene for Votna. Her vil det med pumpekraftverk bli livsfarlige isforhold om vinteren, og livsfarlige straumforhold og nivåendringar om sommaren. 4 meters døgnvariasjon vil gjera all båtbruk svært vanskelig. Votnamagasinet vil bli eit permanent katastrofeområde for menneske og villrein.</i>

10 – side 10 Røldalsvatnet – noe mer variasjon i vannstand utover vinteren.	<i>Nivåforskjellane som er planlagt for Røldalsvatnet er svært tynt dokumentert. Valdalsmagasinet og Røldalsvatnet har same overflatemål – 7,4 km². Opprinnelig søknad med Novle 2 viste at Valdalsvatnet kunne variera 2 meter i døgeret. Dersom pumpekapasiteten blir flytta til Røldalsvatnet, må ein gå ut frå at vatnet her vil kunna variera 2 - 3 meter pr. døger.</i>
11 – side 11 Frostrøyk Det forventes derfor samlet sett små endringer.	<i>Etter utbygging på 1960-talet vart frostrøyk registrert gjennom mange år, og danna grunnlag for eit eige skjønn. Ved pumpekraftverk vil det bli svært varierende vassnivå, temperatur, straumar, islegging. Her er det stor usikkerhet korleis dette vil bli i praksis. Det er derfor svært tendensiøst å proklamera at det blir små endringar.</i>
12 – side 11 Erosjon	<i>Vesentlig større og hurtig variasjon i vannstand vil måtta føra til meir erosjon. Vatn som ligg inne i lausmassane vil ikkje kunna følgja med raskt nok, og vil derfor dra med seg finstoff på veg ut. Finstoff og forurensa massar i deponi vil bli vaska ut fram til at berre grove steinmassar ligg att. Dette ser me klart i eksisterande magasin på Votna og i Valdalen, der utvasking har pågått i 60 år, og pågår framleis.</i>
13 – side 11/12 Naturmangfold i vann og vannmiljø	<i>Forklaringa i dette punktet fortel lite om det overskrifta seier. Røldal 2 føreset at vatnet blir pumpa opp 650 meter. Kva meiner ein med naturmangfold, og kva er konsekvensene? Kva skjer med temperatur, mikroorganismar, organisk materiale, mineraler osv. Pumping og turbinering vil sannsynligvis føra til stor omrøring som har påverknad på økosystema.</i>
14 – side 14 Rask vannstandsøkning mot HRV for å imøtekomme gjeldende konsesjonskrav. Det står her at deponering av steinmassar vil ha ein midlertidig påvirkning av vannforekomsten.	<i>Det blir altså anerkjent at Røldalsvatnet skal liggja på høgde minst 378 frå våren og til 1.oktober. Det er ein kjensgjerning at utvasking av finstoff vil pågå permanent, dette viser erfaring frå Røldalsvatnet, Votna, Valdalen og alle andre magasin i området. Deponiet vil føra til permanent forurensing av Røldalsvatnet og vassdraget.</i>
15 - side 15 Landskap	<i>Deponiet på Fjetland blir svært bagatellisert framstilt, dette er eit grovt og brutalt inngrep i terreng og landskap.</i>

16 - side 18 Deponi Fjetland blir auka vesentlig, det blir sagt at tilleggsvolumet vil ha liten betydning for den visuelle framtoninga.	<i>Dersom fotavtrykket er likt, vil vel høgde auka? Dette er svært mangelfullt illustrert.</i>
17 – side 18	<i>Korleis er pumpe/turbineringsrutinene tenkt med omsyn til villrein på Votna vinterstid, og konsesjonskrava for Røldalsvatnet? Omsyn til villrein på Votna tilseier at magasinet blir liggjande islagt frå januar til mai. Røldalsvatnet skal liggja stabilt på minst 378 i sommarhalvåret. Det betyr at pumpekraftverket kan nyttast slik det er tenkt frå 1.oktober til 1.januar – altså 3 månader. Dette er vel ikkje forenlig med pumpekraftverkets karakter. Her ser eg for meg at eventuelle restriksjonar i manøvrering er skjøre greier, som enkelt kan endrast når omsynet til inntening blir prioritert. Kfr. ranet av heimfallet.</i>
18 – side 19 «at utbyggingen ikke påvirker muligheter for skiturer rundt Votna»	<i>Størstedelen av skiturar her går over Votnamagasinet, både som rundtur rundt Fjetlandsnuten, og til ettersyn/tilkomst til stølar. Dalsidene ved Reinshølen/ Gautheller er uframkomelege på ski. På NVE sine faresonekart er dalsidene framstilt som rasfarlige. Det er ikkje alle skigåarar som tek toppturar, at utbygging ikkje påverkar muligheter for skiturar rundt Votna er i beste fall uttrykk for ei beskjeden kartlegging/registrering. Det blir her framstilt som at 4 meter døgnvariasjon har middels negativ konsekvens. Her burde ein innsjå at konsekvensene i det minste er svært negative, katastrofale - for natur, villrein og menneske.</i>
19 – side 19	<i>Det blir i alle fall anerkjent at Valdalen er ei viktig innfartsåre lokalt, regionalt, nasjonalt og dels internasjonalt. Dette indikerer at konsesjonæren har til hensikt å følgja opp konsesjonskrava frå 1960-åra. Vilårsrevisjonen må betra også desse krava, og etablere sikker tilkomst i Valdalen heile året.</i>
20 – side 20 Røldalsvatnet «Noe større variasjon om vinteren vil i liten grad påvirke friluftslivet».	<i>Desse variasjonane vil skje parallelt i Røldalsvatnet og Votna, og vil i svært stor grad påvirka friluftsliv og villrein. Konsekvensen med pumpekraftverk er samla sett til «noe negativt». Dette er ikkje i tråd med det folk i lokalsamfunnet opplever. Røldalsvatnet er golvet i landskapsrommet, dette burde få lov å liggja på naturlig toppnivå permanent. Å kjøra Røldalsvatnet endå meir brutalt, er eit hån mot bygda og skaparverket!</i>

DEPONI FJETLAND/LYNGHAMAR

Dette er eit grovt og brutalt inngrep i skaparverket. Kva vurderingar er lagt til grunn i høve til landskap, miljø og estetikk? Strandlinja er ei avslutning på eit delta som er bygd opp gjennom tusenvis av år. Strandlinja er på tross av eksisterande regulering eit viktig rekreasjonsområde. Dette er bygda sitt møte med vatnet, den tidlegaste busetnaden i Røldal var ved denne strandlinja. Området er viktig for bading, fiske, båtbruk, samlingar, vandring, kontemplasjon osv. Den viste fyllinga ligg som ein stor klump, der flaten går så langt ut at dybdekartet viser minus 50 meter. Det ser ikkje ut til at deponiet er planlagt i høve til dybdeforhold. Det framgår ikkje kva høgde deponiet vil ha, men det ser ut til at det er lagt oppå eksisterande tippområde, det blir m.a. i konflikt med eksisterande bru over kanalen.

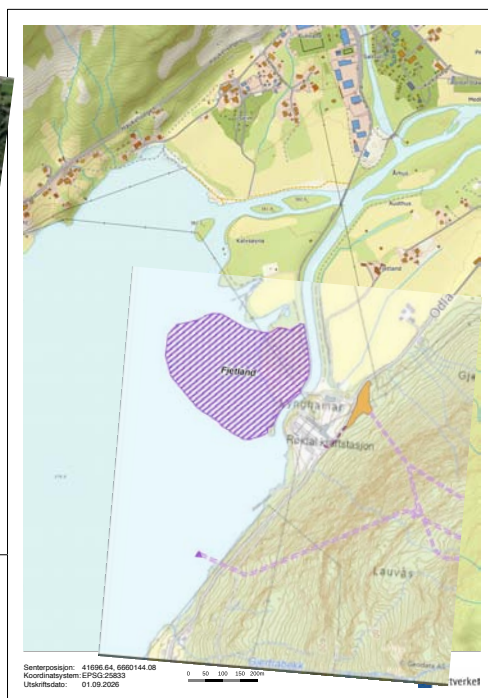
At terrenget skal hevast rett ved vatnet er lite følsomt i høve til heilskapen i landskapet. Steinfyllinga vil bli utsett for permanent utvasking, der finstoff og forurensing vil siva ut i Røldalsvatnet og vassdraget. Pumpekraftverket vil føra til at denne forurensinga vil bli omrørt i vannmassane. Fyllinga vil bli eit bastant stengsel i strandlinja, og eit svært skjemmaelement både i nærområdet og på lenger avstand. Røldal si vassforsyning kjem frå grunnvassbrønn like i nærleiken, denne vil bli forurensa og ubrukelig. Fyllinga er eit hån mot bygda og skaparverket, og vil vera som ei gigantisk, giftig amalgamfylling i vassdraget.

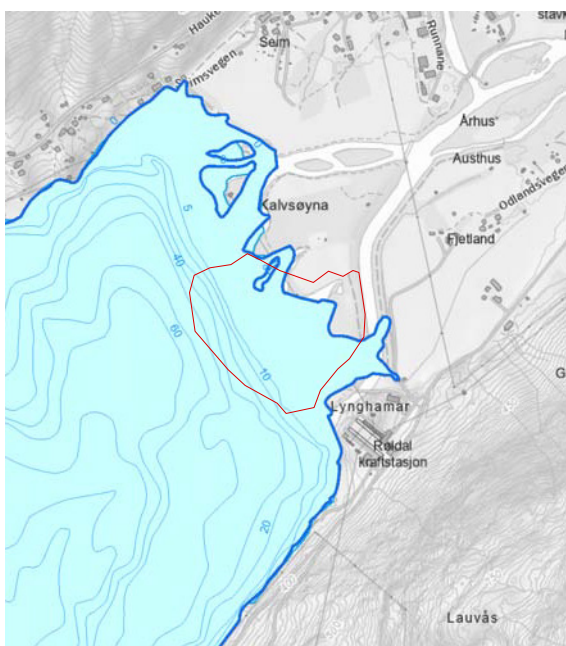
DAGENS STRANDLINJE FRÅ HAMRE TIL LYNGHAMAR – BYGD OPP GJENNOM TUSENVIS AV ÅR

FLYFOTO DAGENS STRANDLINJE

PLANLAGT DEPONI

DYBDEKART – DEPONIET ER EIT BRUTALT INNGREP!

10.09.2026

Sondof Rabbe grunneigar gnr. 20 bnr. 1